

Kulturdepartementet
Postboks 8030 Dep
0030 OSLO

Oslo, 22. september 2016

Deres ref: 16/2320-

Høringsuttalelse om forslag til ny forskrift om avleveringsplikt for allment tilgjengelege dokument og endringer i forskrift til åndsverkloven

Vi viser til Kulturdepartementets høringsbrev av 20. juni 2016 og høringsnotat med forslag til endringer i forskrift til pliktavleveringsloven og forskrift til åndsverkloven. Kopinor ønsker med dette å komme med synspunkter på forslaget. Våre medlemsorganisasjoner vil inngi egne høringsuttalelser så langt de finner det ønskelig.

Kopinor vil som et utgangspunkt presisere at det ved utformingen av en ordning for tilgjengeliggjøring av pliktavlevert materiale må sikres at bruk av materialet bare kan skje for formålene angitt i pliktavleveringsloven § 1, altså for *forskning og dokumentasjon*. Videre må det påses at denne, uansett grunnlag i art. 5(3) i informasjonssamfunnsdirektivet, tilfredsstillende tretrinns-testen i direktivet art. 5(5) så vel som TRIPS-avtalen art. 13 og Bernkonvensjonen art. 9(2)¹. Vi mener forslaget slik det er utformet ikke oppfyller disse kriteriene.

1. Innledning

Våre kommentarer omhandler først og fremst forslaget til endringer i forskrift til åndsverkloven. Vi mener det er hensiktsmessig at det er Nasjonalbiblioteket alene som forestår digital tilgjengeliggjøring av pliktavlevert materiale, enten det skjer i eller utenfor Nasjonalbibliotekets egne lokaler. Kopinor har imidlertid innvendinger mot utformingen av ordningen som beskrives i høringsnotatet og i forslag til nye forskriftsbestemmelser. Våre innvendinger kan oppsummeres som følger: Slik vi forstår ordningen, forutsetter den en svært så liberal fortolkning av Informasjonssamfunnsdirektivet, den går lengre enn signalene gitt i forarbeider til åvl. § 16 og til forskriftsbestemmelsene², og den vil etter vår oppfatning innebære en så omfattende tilgang til materiale som er tilgjengelig i handelen at den vil kunne være til skade for markedet – og dermed for rettighetshaverne. Tilgjengeliggjøring av pliktavleverte

¹ Art. 9 (2): «Det er forbeholdt unionslandenes lovgivning å tillate reproduksjon av de nevnte verk i visse spesielle tilfelle, under forutsetning av at slik reproduksjon ikke skader den normale utnyttelse av verket og ikke på urimelig måte tilsidesetter opphavsmannens legitime interesser.»

² Se omtalen av § 16 i Ot.prp. nr. 46 (2004–2005) og i presentasjonen av endringene i forskriften til § 16 i Kgl. res. 23.11.2007 – særlig merknadene i respektive dokument om fjernlån, om tilgjengeliggjøring på terminal i bibliotekets lokaler og om utvikling av nye markeder.

MEDLEMSORGANISASJONER

Den norske Forfatterforening
Den norske Forleggerforening
Fagpressen
Forbundet Frie Fotografer
GRAFILL (Norsk organisasjon for visuell kommunikasjon)
Mediebedriftenes Landsforening

Musikkforleggerne
NOPA Norsk forening for komponister og tekstforfattere
Norges Fotografforbund
Norsk faglitterær forfatter- og oversetterforening
Norsk Journalistlag

Norsk Komponistforening
Norsk kritikerlag
Norsk Oversetterforening
Norsk Redaktørforening
Norsk Revyforfatterforening
Norsk Tidsskriftforening

Norske Barne- og Ungdomsbokforfattere
Norske Billedkunstnere
Norske Dramatikeres Forbund
Norske Kunsthåndverkere
Ny Musikk Komponistgruppe

ADRESSE

Postboks 1663 Vika, 0120 Oslo
Tlf.: 23 10 74 00 Faks: 23 10 74 10
E-post: kopinor@kopinor.no
Bankgiro: 5005.05.79848
Org.nr.: 964250340

www.kopinor.no

eksemplar må ikke på noen måte undergrave salg eller lisensiering for eksempel gjennom en kollektiv avtalelisensavtale.

I den forbindelse vil Kopinor peke på avtalelisensbestemmelsen i åvl. § 16a og den såkalte generelle avtalelisensbestemmelsen, som muliggjør bokhylla.no-ordningen og andre avtalebaserede ordninger for tilgjengeliggjøring av beskyttet materiale for allmenheten. Bokhylla utgjør allerede en vesentlig nasjonal ressurs for forskning og private studier.

Mot dette bakteppet vil det særlig være for nyere pliktavlevert materiale at den foreslåtte ordningen for tilgjengeliggjøring vil utgjøre en forskjell ved at den gir digital tilgang til materiale for forskning og dokumentasjon. Nettopp nytt materiale vil i svært stor grad være tilgjengelig i handelen, i bibliotekene, på internett eller på annen måte, og tilgjengeliggjøringen vil dermed skje på bekostning av rettighetshavernes inntekter fra markedet. Det er grunn til å framheve at formålet med pliktavleveringslova er «å tryggja avleveringa av dokument med allment tilgjengeleg informasjon til nasjonale samlingar, slik at desse vitnemåla om norsk kultur og samfunnsliv kan verta bevarte og gjorde tilgjengelege som kjeldemateriale for forskning og dokumentasjon». Kjernen er altså å bevare materiale og med det sikre at det kan bli gjort tilgjengelig for forskning og dokumentasjon. Det er altså framtidsperspektivet som er sentralt, og ikke umiddelbar tilgjengelighet til nytt materiale.

2. Om de rettslige rammene for forskriftsbestemmelsene

Informasjonssamfunnsdirektivet art. 5(2)(c) hhv. 5(3)(n) setter rammer for bestemmelser som tillater at Nasjonalbiblioteket framstiller eksemplar og tilgjengeliggjør vernet materiale. Disse rammene gjelder også for bruk av *pliktavlevert materiale*. Bestemmelsen i direktivets art. 9 om at direktivet ikke skal berøre «lovfestede krav om pliktavlevering», kan ikke benyttes som et supplerende grunnlag for regler som tillater bruk som omfattes av opphavsretten, slik departementet synes å forutsette i høringsnotatet s. 12–13. Regler om plikt til å avlevere materiale er noe ganske annet enn regler om *bruken* av det pliktavleverte materialet. Art. 9 kan heller ikke anvendes som støtte for en utvidet tolkning av reglene i art. 5 om eksemplarfremstilling og tilgjengeliggjøring. At dokumentene er pliktavlevert, tilsier tvert imot en snever tolkning.

Her vil vi også bemerke at art. 5(3)(a) om «bruk utelukkende til illustrasjonsformål i undervisning og vitenskapelig forskning», som departementet også viser til, ikke kan tolkes slik at bestemmelsen tillater en ordning for universiteter og høyskoler som den departementet foreslår. Ordningen som foreslås, er ikke begrenset til bruk «til illustrasjonsformål».

Innvendingene relatert til EØS-regler og internasjonale konvensjoner kan oppsummeres som følger: Det er trekk ved den foreslåtte ordningen, særlig når det gjelder tilgjengeliggjøring ved universiteter og høyskoler, som gjør at den neppe ligger innenfor de ovennevnte rammene. Slik vi forstår den foreslåtte ordningen, vil den kunne være til skade for bokmarkedet og dermed for rettighetshavernes normale utnyttelse av verket, og således ikke tilfredsstillende tretrinnsstest.

Rammene som følger av åndsverkloven og pliktavleveringsloven er nevnt innledningsvis. Vi vil her tilføye at når det legges opp til at pliktavlevert materiale trekkes inn i ordningen uten hensyn til dets tilgjengelighet fra andre kilder, ligger det utvilsomt an til en kostnadsbesparelse for institusjonene som ordningen innrettes mot. Kostnadsbesparelser kan og bør ikke utgjøre en selvstendig begrunnelse for regler om tilgjengeliggjøring, og i særdeleshet ikke når det gjelder tilgjengeliggjøring av pliktavlevert materiale. Kopinor vil her minne om departementets understrekning av at det er en klar forutsetning at det ikke med utgangspunkt i åvl. § 16 skal legges opp til «*ordninger som i nevneverdig grad vil konkurrere med rettighetshavernes økonomiske interesser*» (se eksempelvis Ot.prp. nr. 15 (1994–95) s. 117) så vel som i Prop. 106 L (2014–2015) om endringer i pliktavleveringsloven (s. 17) og departementets betraktninger om bruken av pliktavlevert materiale, uttrykt i sistnevnte proposisjon og i Ot.prp. nr. 46 (2004–2005) der det heter (s. 82 f.):

"Det er viktig å understreke at pliktavlevert materiale til dels skal og må behandles annerledes enn materiale biblioteker har ervervet til sine samlinger på ordinært vis. Relevant avleveringsmateriale går langt ut over den type materiale alminnelige bibliotek besitter. (...) Dersom disse eksemplar skulle kunne bli kilde til en omfattende spredning til allmennheten gjennom bruk av digital nettverksteknologi, enten direkte til brukere eller i nettverk til andre institusjoner, vil dette åpenbart stride mot rettighetshavernes krav på selv å få rå over hvordan deres rettigheter skal utnyttes, herunder både om og hvordan en ønsker å tilnærme seg nye markedsmuligheter for tidligere utgitt og offentliggjort materiale. Dette er også en relevant problemstilling for bibliotekenes håndtering av ordinært materiale i samlingene, men stilles ytterligere på spissen der rettighetshaver er forpliktet til å gi fra seg et visst antall eksemplar vederlagsfritt. Eneretten kan utnyttes i hele vernetiden - det betyr også at eldre verk kan få «forlenget» levetid når det åpnes for nye måter å gjøre disse kjent for nye brukere på. Eksempler her er avisenes arkivdatabaser, som muliggjør omfattende søk i historisk materiale for alle slags formål, og under rettighetshaverens kontroll, og dessuten kringkasternes arkivmateriale. Når kontakten blir tettere mellom innholdsleverandør og sluttbruker gjennom digitale nettverk med høy kapasitet, kan nye markeder oppstå."

Kopinor vil igjen understreke at en ordning for tilgjengeliggjøring av pliktavlevert materiale må utformes slik at bruk kun skjer for formålene angitt i pliktavleveringsloven § 1.

3. Om formålene forskning og dokumentasjon

Departementet foreslår én ordning for bruk av pliktavlevert materiale der digitale brukstillatelser stilles «*til disposisjon for forskere, studenter og ansatte som er tilknyttet universitet eller høyskole*» (§ 1-10a) og en annen ordning hvor digitale brukstillatelser stilles til disposisjon «*til bruk i folkebiblioteklokaler*» (§ 1-10b). Bestemmelsen om brukstillatelser ved universiteter og høyskoler angis å gjelde for bruk «*til forskningsformål*», den andre angis å gjelde bruk for «*forskning og dokumentasjon*».

Om begrepene forskning og dokumentasjon bemerker departementet i høringsnotatet (s. 14):

*«I lovproposisjonen er begrepene «forskning og dokumentasjon» i pliktavleveringsloven § 1 nærmere beskrevet. Det avleverte materialet skal kunne brukes både til forsknings- og dokumentasjonsformål ved universitet og høyskoler. Studenter skal for eksempel kunne bruke kilder fra Nasjonalbibliotekets samlinger når de skriver oppgaver eller forbereder seg til eksamen. (...)
Når det gjelder den nærmere utnyttelsen i UH-sektoren vil tillatelse kun gis til enkeltpersoner. Bruk i undervisning faller utenfor pliktavleveringslovens formål om bruk av materialet til forskning og dokumentasjon. Det skal heller ikke være praktisk mulig for den enkelte student å basere sin studiehverdag på bruk av det digitale pliktavleverte materialet alene. Særlig gjelder dette når pensum skal leses av mange studenter til samme tid, hvilket tilsier at studentene og undervisningsinstitusjonene på samme måte som i dag vil måtte kjøpe tilgang til de åndsverk det er behov for.»*

Første avsnitt i sitatet må betraktes som en sammenfatning av merknadene i proposisjonen side s. 17, som lyder:

«Departementet legg til grunn at omgrepet «forskning» i pliktavleveringslova korresponderer med det same omgrepet i forvaltningslova § 13 d, der forskning svarer til studium på masternivå under rettleiing av kompetent rettleiar. (...)

Tilvisinga til dokumentasjonsformål i formålsparagrafen betyr at det avleverte materialet også skal kunne brukast til meir enn forskingsprosjekt ved universitet og høyskular. Studentar skal til dømes kunne bruke kjelder frå Nasjonalbibliotekets samlingar når dei skriv oppgåver eller førebur seg til eksamen. Dokumentasjonsformål omfattar også bruk av kjeldemateriale i til dømes utgreiingsarbeid, slektsforskning og bygdebokskriving. Det same vil gjelde journalistar og forfattarar som søker etter bakgrunnsstoff til prosjekta sine.»

Forutsetningen for at det blir samsvar mellom proposisjonen og forskriftsforslaget, er at departementet forstår forskningsbegrepet på samme måte i forskriftstekst som beskrevet i proposisjonen og begrenser rekkevidden av ny § 1-10 a til bruk i forskning, i både overskrift og forskriftstekst. Det vil si at det bare er i forbindelse med deres arbeid med en masteravhandling at studenter vil bli gitt brukstillatelse i medhold av denne bestemmelsen; det er da studenten er under «rettleiing av kompetent rettleiar». I dette ligger at brukstillatelse tildeles studenten på individuelt grunnlag og begrenses til tidsrommet da studenten arbeider med avhandlingen.

Vi er usikre på hvordan vi skal forstå forslaget på dette punktet. Det skyldes beskrivelsen i høringsnotatet s. 12–13, kombinert med det faktum at om man skal ta de foreslåtte bestemmelsene på ordet og gi begrepet forskning det innhold som er angitt i proposisjonen, vil studentene for sin bruk av pliktavlevert materiale for annet formål enn forskning (altså for dokumentasjonsformål ifølge beskrivelsen i proposisjonen) måtte vende seg til et folkebibliotek for å få tilgang etter bestemmelsen i § 1-10b. Dette siste stemmer dårlig overens med særlig første avsnitt i den foran siterte teksten i høringsnotatet. Og tilsvarende skulle da også forskere og ansatte ved disse institusjonene, når de skal bruke pliktavlevert materiale til

dokumentasjonsformål som ikke inngår i forskning, være henvist til å oppsøke et folkebibliotek. En slik forståelse av de foreslåtte nye paragrafene harmonerer dårlig med hvordan brukstillatelsesordningen er beskrevet i høringsnotatet: Brukerne gis tilgang for selv å søke og plukke ut materiale direkte fra den digitale samlingen som Nasjonalbiblioteket gjør tilgjengelig for dem. Det vil da være praktisk umulig å kontrollere at bruken er begrenset til å gjelde forskning og ikke dokumentasjonsformål. Den eneste reelle begrensningen hva gjelder formålet vil ligge i omgivelsene, dvs. at tilgang gis bare på et sted der det kan holdes et visst oppsyn med brukeren, eller der brukeren vil være lite tilbøyelig til å benytte seg av tilgangen for å bruke materialet for andre formål enn forskning eller dokumentasjon.

Kopinor kan dessuten ikke se at en ordning der alle studenter gis tilgang, samstemmer med uttalelsen i høringsnotatet om at tillatelse kun gis til enkeltpersoner; bruk som kilde ved oppgaveskriving og ved forberedelse til eksamen vil jo være aktuelt for alle studenter til enhver tid. Studenters bruk av materiale «*når de skriver oppgaver eller forbereder eksamen*» er bruk som åpenbart skjer i tilknytning til undervisning; det kan ikke karakteriseres som forskning. Om studentene, slik departementet forutsetter, ikke skal kunne «*basere sin studiehverdag på det digitale pliktavleverte materialet alene*», vil de ved en ordning som beskrevet i høringsnotatet like fullt kunne være hjulpet i en utstrekning som vil ha konsekvenser for markedet. Skal forutsetningen slå til, må tillatelse til studenter gis individuelt knyttet opp mot deres arbeid med en avhandling eller en annen konkret oppgave og være tilsvarende tidsbegrenset.

4. Utformingen av brukstillatelsesordningene

4.1. Leseøktene

Etter informasjonssamfunnsdirektivet art. 5 (3)(n) kan det gis regler om tilgjengeliggjøring «i lokalene til institusjoner som nevnt i nr. 2 bokstav c), av verk og andre beskyttede prestasjoner som inngår i deres samlinger.» Etter en streng fortolkning er det det enkelte biblioteks samling som kan tilgjengeliggjøres; en utveksling mellom biblioteksamlinger vil ikke være tillatt. Som nevnt innledningsvis anser vi det som hensiktsmessig – både samfunnsøkonomisk og av kontrollhensyn – at Nasjonalbiblioteket alene forestår digitalisering og tilgjengeliggjøring av materialet, selv om det i praksis vil si at Nasjonalbiblioteket tilgjengeliggjør egen samling via andre biblioteks lokaler. Vi forutsetter i så fall at brukstillatelsene som gis, er svært begrensede.

Brukstillatelsene medfører ifølge forslaget adgang til en leseøkt i et dokument som brukeren velger etter et fritt søk i den digitale samlingen.

I ordningen som tilbys for forskere, studenter og ansatte med tilknytning til universiteter og høyskoler, skal antallet tillatte samtidige leseøkter i samme dokument være fire, for ordningen ved folkebibliotek skal antallet tillatte samtidige leseøkter i samme dokument være to. I høringsnotatet er Stortingsbiblioteket, Sametingets bibliotek og andre offentlige bibliotek her nevnt sammen med folkebibliotek. Det er ikke redegjort for mulig tilsvarende tilgang til den samme digitale samlingen ved terminaler i Nasjonalbibliotekets egne lokaler – om det skal gis slik tilgang, og i tilfelle om det der skal være noen begrensning av antall samtidige leseøkter i samme dokument eller om bruken annetsteds fra skal ha betydning for tilgangen ved

terminalene i Nasjonalbiblioteket. Alle disse tilgangene kommer i tillegg til tilgangen til pliktavleverte fysiske eksemplar, samt til innkjøpte eksemplar ved de forskjellige bibliotekene.

Kopinor kan da ikke slutte seg til departementets vurdering når det uttaler «*at den foreslåtte ordningen ikke vil stride mot en normal utnyttelse av verkene, og det antas at forslaget i praksis vil ha begrenset økonomisk betydning for rettighetshaverne*». Man kan absolutt ikke se bort fra at nyttkomne verk vil bli tatt fram av et betydelig antall brukere. For små fag der det er få studenter, vil det tillatte antallet samtidige leseøker lett kunne rekke til å dekke deres behov. Døgnet har mange timer, og sjansen for at mange personer søker opp samme dokument samtidig er forholdsvis liten, med mulig unntak for store fag der et stort antall studenter jobber med samme materiale samtidig.

Om en ordning i retning av den foreslåtte skal gjennomføres, mener vi at materiale som er tilgjengelig i handelen eller på internett, må holdes utenfor. En ordning for tilgjengeliggjøring må være betraktelig snevrere enn foreslått for å kunne være akseptabel og forenlig med internasjonale forpliktelser.

4.2. Tilgangssted og tilgangskontroll

Departementet foreslår i høringsnotatet s. 12 at «*tilgang til UH-brukstillatelsene skal være ved forskerens eller studentens arbeids- eller studiested, enten dette er innenfor UH-institusjonens fysiske lokale eller et annet sted*», og tilgangen gis på grunnlag av en kombinasjon av IP-adresse og innlogging/FEIDE-tilknytning.

Vilkåret om at tilgangen gis på et arbeids- eller studiested er viktig av hensyn til å gi rammer som naturlig begrenser bruken til å gjelde forskning og dokumentasjon. Dette hensynet kan imidlertid ikke ivaretas på tilfredsstillende måte om tilgang gis utenfor UH-institusjonens fysiske lokaler. En slik løsrivelse fra lokalene er ikke forenlig med informasjonssamfunnsdirektivets regler. Og den tilsidesetter hensynet til kontroll med at materialet blir brukt i samsvar med bestemmelser i lov og forskrift. Ifølge høringsnotatet (s. 15) er det en forutsetning at UH-institusjonen gjennom adgangskontroll til sine nettsider skal sørge for at bruken skjer innenfor pliktavleveringslovens formål.

Etter Kopinors mening er dette ikke forenlig med selv en meget liberal tolkning av informasjonssamfunnsdirektivet. For å sikre at det pliktavleverte materialet som det gis tilgang til, utelukkende brukes til forskning og ikke til andre formål som f. eks. i undervisningen, er det nødvendig at tilgang kun gis fra særskilte terminaler («*dedicated terminals*»). Om det unntaksvis skal gis tilgang andre steder fra, må det etableres en ordning som innebærer at tilgang bare gis til enkeltpersoner som dokumenterer at formålet er oppfylt (forskning eller dokumentasjon). Strenge krav til tilgangen vil bedre sikre at pliktavlevert materiale ikke benyttes som kilde for alminnelig opplysning eller til underholdning.

5. Om brukeres adgang til å ta kopi

I høringsnotatet foreslås regler om at bruker ikke skal kunne ta digital kopi. Det vises (s. 15) til at når materialet gjøres tilgjengelig ved strømming, vil det ikke være tilrettelagt for slik

kopiering og heller ikke for utskrift. Vi forstår det slik at dette gjelder generelt, ikke bare ved tilgjengeliggjøring i folkebibliotek, som er sammenhengen hvor dette nevnes i notatet. Når Kopinor foretrekker en ordning der tilgang bare gis fra terminaler i vedkommende universitets eller høgskoles lokaler, har det også sammenheng med erkjennelsen av at det er forholdsvis enkelt å omgå slike sperrer. Ved å legge tilgangen til særskilte terminaler i institusjonens lokaler, beregnet utelukkende for slik bruk, vil det være større mulighet for å ha kontroll og hindre omgåelser.

I forskriften «§ 1-8 Fjernlån på konkret bestilling» og «§ 1-9 Tilgjengeliggjøring i institusjonens egne lokaler, fotokopiering og papirutskrift» gis det regler som tillater at brukeren tar utskrift som tillatt etter åvl. § 12, men forbud mot å lage maskinlesbar kopi. I forslaget § 1-10a og § 1-10b nøyer departementet seg med å angi at den som gis tilgang, ikke kan ta digital kopi; man gir ingen regel om adgang til å ta utskrift.

Regelen i § 10-1 første ledd c) om tilgjengeliggjøring på terminal er på sin side ikke ledsaget av noen som helst regel om brukers adgang til å ta kopi, verken i form av digital (maskinlesbar) kopi eller utskrift. Gitt at det ellers i forskriften er regler som begrenser brukers adgang til å ta kopi, vil det være nærliggende å tolke regelen i § 1-10 første ledd c) dithen at bruker her står fritt innenfor de rammer som følger av åndsverkloven, men samtidig kan fraværet av en regel som tillater utskrift etter reglene i åvl. § 12 trekke i motsatt retning. Adgangen til tilgjengeliggjøring i henhold til § 1-10 første ledd c) er dessuten ikke begrenset til å gjelde bruk for forskning eller dokumentasjonsformål, som er de formål pliktavleveringsloven skal ivareta. Formålet bør presiseres i forskriftsteksten.

Vi vil påpeke at en åpning for kopiering fra terminal i bibliotek – enten det skjer ved digital kopiering eller ved utskrift – vil kunne få stor praktisk betydning og skade markedet.

I høringsnotatet til ny åndsverklov avviser departementet å innføre en regel der som uttrykkelig begrenser adgangen til eksemplarframstilling til privat bruk fra litterære verk i skriftlig form, slik man har gjort i Sverige, og gir følgende begrunnelse (s. 126f.):

«Synspunktet om at en hel bok normalt ikke kan kopieres med hjemmel i bestemmelsen, følger ikke naturlig av formuleringen "enkelte eksemplarer", som synes å indikere at det i alle fall kan fremstilles ett eksemplar. I Sverige ble det i 2005 innført en særregel for bøker: "Såvitt gäller litterära verk i skriftlig form får exemplarframställningen dock endast avse begränsade delar av verk eller sådana verk av begränsat omfång." Departementet har vurdert om tilsvarende endring bør gjøres i Norge, men har kommet til at det trolig ikke er grunn til det. Ved elektronisk formidling antas kopieringsadgangen i stor grad å følge av avtalevilkår og bruk av tekniske beskyttelsessystemer, og hva fysiske bøker angår kan det stilles spørsmål ved om kopiering av en hel bok ved hjelp av fotokopiering / skanning vil være såpass tungvint at det neppe gir grunn for en særskilt regulering av denne verkstypen. Til dette kommer målsetningen for revisjonen om forenkling av loven samt at ingen av rettighetshaverne på området i sine innspill har tatt til orde for slik innstramming av bestemmelsens ordlyd.»

Departementet synes her helt å ha oversett muligheten for utskrift fra digital tilgjengeliggjøring i bibliotek og reglene i forskriften som ikke forbyr at brukeren tar utskrift etter bestemmelsene i åvl. § 12. Kopinor ber om at det i den nye loven innføres en regel tilsvarende den svenske. For digitalt eller digitalisert materiale som gjøres tilgjengelig etter reglene gitt med hjemmel i åvl. § 16, bør det uansett vurderes å ta inn uttrykkelige regler om brukers adgang til å ta utskrift, og ved det ta de særlige hensyn som skal utvises ved bruk av pliktavlevert materiale. Kopinor vil her igjen minne om avtalelisenshjemmelen i § 16a som virkemiddel for å tilrettelegge for bibliotekenes ytelser til brukerne.

Avslutningsvis vil vi oppfordre til en konsekvent og klargjørende begrepsbruk i forskriften til både pliktavleveringsloven og åndsverkloven, herunder begrepene mottaksinstitusjon/ Nasjonalbiblioteket, digital/maskinlesbar og digitale pliktavleverte dokument/pliktavleverte dokument som er digitalisert hhv. levert i digital form. Vi ber dessuten om at formålet (forskning og dokumentasjon) framgår av både overskriftene og selve tekstene i bestemmelsene og at det angis klart hvilke offentlige bibliotek som kan stille eventuelle brukstillatelser til disposisjon.

Vi stiller oss til disposisjon for nærmere samtaler om våre innspill hvis departementet ønsker det.

Vennlig hilsen

KOPINOR

Yngve Slettholm
administrerende direktør

Hege Døsland
avdelingssjef